

Atelier de instruire

Examinarea riscurilor și a oportunităților climatice în procesul de planificare al Republicii Moldova

Chișinău, 16-17.12.2014

Studiu de caz

Agricultura și securitatea alimentară într-un Stat Insular Mic în curs de dezvoltare

Conceptele prezentate

- Identificarea riscurilor schimbărilor climatice
- Oportunități de adaptare
- Perspective privind consolidarea rezilienței

Schimbările climatice, dezvoltare și adaptare:

Pericole generate de schimbările climatice și **variabilitatea** climatică în Capul Verde

- Creșterea temperaturii de suprafață;
- Creșterea nivelului mării;
- Reducerea precipitațiilor; creșterea stresului și a deficitului de apă;
- Modificarea frecvenței și a intensității furtunilor;
- Modificarea condițiilor meteorologice, inclusiv variații ale eroziunii accelerate a solului;
- Degradarea solului și a ecosistemului, pierderea biodiversității, deșertificarea;
- Degradarea solului și a apei de-a lungul zonelor de coastă, din cauza intruziunii saline;
- Reducerea productivității în sectorul agricol și creșterea insecurității alimentare;
- Efectele negative asupra condițiilor de bunăstare și existență, legate de creșterea sărăciei, migrația din zonele rurale spre centrele urbane;
- Efectele negative asupra sănătății, modificarea modelelor de boli și dăunători

Schimbările climatice, dezvoltare și adaptare:

Pericole generate de schimbările climatice și variabilitatea climatică în Capul Verde

Cifre

- Aproape 100% din parcelele agricole sunt exploatații mici, conduse de familii
- 70% dintre acestea au mai puțin de 1 ha cultivat
- În total, 63 000 ha sunt arabile
- 4% sunt este irigate (restul reprezintă agricultura alimentată de precipitații)
- Dintre aceste 4%, 30% sunt irigate prin sisteme prin picurare
- Porumbul este singura cereală cultivată, acoperă 10% din necesarul economiei naționale
- Porumbul cultivat în agricultura alimentată de precipitații: 33 800 parcele, 76% din familii
- 41 000 de familii (60% din populație) cresc animale

Sursă:

Relatório de Elaboração DECRP-III/2012 – 2016
MDR – Grupo de Trabalho Sector da Agricultura

Schimbările climatice, dezvoltare și adaptare:

Examinarea riscurilor și a oportunităților climatice a Strategiei de reducere a sărăciei a Capului Verde

Sensibilitate

- Dependență puternică de resursele naturale și de capacitatea infrastructurii (apă, electrificare) pentru sprijinirea activităților;
- Producție agricolă de înaltă sensibilitate (90% din terenurile arabile sunt folosite în agricultura alimentată de precipitații).

Pericole

- Disponibilitatea resurselor de apă: Reducerea precipitațiilor, reducerea umidității, intruziunea salină a acviferelor;
- Intensitatea și frecvența furtunilor, care duc la eroziunea solului;
- Creșterea temperaturii aerului (până la 4° C până în 2100) și perioade îndelungate de secetă;
- Modificări în distribuția și caracteristicile bolilor, dăunătorilor.

Riscuri

- Efectele imediate asupra producției agricole, eroziunea solului, creșterea sărăciei;
- Necesitate mai mare de resurse de apă pentru a menține același nivel al producției;
- Presiuni asupra antreprenoriatului aflat în condiții dificile;
- Condițiile mai dificile de subzistență pot duce la abandonarea terenurilor agricole, migrația spre zonele urbane și periurbane, reducerea viabilității intervențiilor.

Schimbările climatice, dezvoltare și adaptare: Examinarea riscurilor și a oportunităților climatice a Strategiei de reducere a sărăciei a Capului Verde

Viabilitate

- DECRP-II estimează o creștere de 85% a suprafețelor împădurite în termen de 4 ani – durabilitatea va depinde de factorii de reziliență;
- În prezent, producția animalieră acoperă 100% din necesități. Cererea va crește odată cu creșterea intrinsecă a populației, creșterea planificată a nivelului de trai și a turismului. Dar producția va fi sub presiunea factorilor de climă.

Reducerea vulnerabilității/creșterea rezilienței

- Identificarea și promovarea speciilor rezistente la secetă și halo-tolerante (sau iubitoare de săruri);
- Îmbunătățirea eficienței sistemelor de irigare;
- Încurajarea activităților productive în zonele cu o capacitate mai mare de producție și de adaptare.

Prevenirea maladaptării

- Evitarea intensificării activităților care consumă resursele necesare pentru producția agricolă și securitatea alimentară (prioritizare);
- Favorizarea planificării industriilor de transformare și a altor investiții în zone cu o vulnerabilitate mai redusă pe termen mediu și pe termen lung.

Schimbările climatice, dezvoltare și adaptare:

Perspectivă cu privire la reziliența în agricultură și în securitatea alimentară, în lumina schimbărilor climatice previzibile

- **Agregarea/concentrarea sistemului agro-productiv**
pentru a valorifica oportunitățile și pentru a face viabile investițiile.
- Scheme de dezvoltare agricolă comunitară.
- **Creșterea durabilității/ “duratei de păstrare”**
a producției agricole/animaliere/peștelui.
- Desicare, afumare, înghețare, ambalare, fermentare...
- **Revitalizarea dezvoltării rurale prin susținerea tinerilor educați care au proiecte**
prin inovație și spirit antreprenorial, implicând și sprijinind sectorul privat,
prin identificarea și depășirea barierelor în calea investițiilor și a piețelor

Schimbările climatice, dezvoltare și adaptare:

Perspective cu privire la reziliența în agricultură și în securitatea alimentară, în lumina schimbărilor climatice previzibile

- **Riscuri:**
 - i) Îmbunătățirea gestionării resurselor (reducerea riscurilor);
 - ii) Micro-asigurare (transferul riscurilor);
 - iii) Micro-creditare (asumarea unor riscuri prudente);
 - iv) Economii (crearea rezervelor pentru protecția împotriva riscurilor).
- **Generarea veniturilor și promovarea economiilor** în vederea creșterii rezilienței. Alfabetizare financiară, asistență tehnică pentru micro- și mici întreprinzători.

